# DOMSTOLENS DOM
av den 22 juni 1972*

I mål 1/72

har Tribunal du travail i Bryssel till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

**Rita Frilli**, bosatt i Bryssel,

och

**Belgiska staten**.

Begäran avser tolkningen av artikel 7.2 i rådets förordning nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen och av artikel 2.1 och 2.3 i rådets förordning nr 3 av den 25 september 1958 om social trygghet för migrerande arbetstagare i förbindelse med den belgiska lagen av den 1 april 1969 om införandet av en garanterad inkomst för äldre personer.

## DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden R. Lecourt, avdelningsordföranden J. Mertens de Wilmars och domarna A. M. Donner, R. Monaco och P. Pescatore (referent),

generaladvokat: H. Mayras,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

meddelar följande

## dom

* Rättegångsspråk: franska.

## DOMSKÄL

1 Genom beslut av den 16 december 1971, som kom in till domstolen den 6 januari 1972, har Tribunal du travail i Bryssel i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget till domstolen ställt frågor om tolkningen av vissa bestämmelser i rådets förordning nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT nr L 257, s. 2) och av rådets förordning nr 3 av den 25 september 1958 om social trygghet för migrerande arbetstagare (EGT 1958, s. 561) i förbindelse med tillämpningen av den belgiska lagen av den 1 april 1969 om införandet av en garanterad inkomst för äldre personer.

2 I första hand begärs ett klargörande av huruvida den inkomst som garanteras genom denna lag utgör en "social förmån" enligt artikel 7.2 i förordning nr 1612/68.

3 Dessutom begärs ett klargörande av huruvida den garanterade inkomsten, i sin egenskap av social förmån utan avgiftsplikt som staten beviljar äldre personer, utgör en "förmån vid ålderdom" enligt artikel 2.1 c i förordning nr 3 eller "social hjälp" enligt artikel 2.3 i samma förordning.

4 Med hänsyn till den ifrågavarande förmånens specifika art bör den andra frågan prövas i första hand, eftersom en prövning av huruvida den garanterade inkomsten eventuellt skall bedömas i förhållande till begreppet "sociala förmåner" i artikel 7.2 i förordning nr 1612/68 endast är relevant om det fastställs att det inte är fråga om en social trygghetsförmån enligt förordning nr 3.

5 Den tolkningsfråga som Tribunal du travail har ställt avser en lag som syftar till att säkerställa en minimiinkomst för män och kvinnor, som är minst 65 respektive 60 år gamla och som är i behov därav.

6 Denna förmån är säkerställd för belgiska medborgare på det enda villkoret att de är bosatta på belgiskt territorium.

7 En utlänning kan däremot endast omfattas av lagen under två förutsättningar, dvs. att han dels är medborgare i ett land med vilket Belgien har ingått ett avtal om ömsesidighet på detta område, dels att han faktiskt varit bosatt i Belgien under minst fem år fram till den tidpunkt då rätten till den garanterade inkomsten inträder.

8 Det framgår av handlingarna att sökanden vid den nationella domstolen – som är italiensk medborgare och till följd av en kortvarig förvärvsverksamhet uppbär en ålderpension i egenskap av arbetstagare – med undantag av villkoret om ömsesidighet, eftersom det inte föreligger något sådant avtal mellan Italien och Belgien, uppfyller de villkor som krävs enligt lagen, om inte annat följer av den prövning som Tribunal du travail skall göra.

9 I syfte att lösa tvisten vid Tribunal du travail är det därför nödvändigt att bedöma den förmån som föreskrivs i den belgiska lagen i förhållande till de kriterier som bestämmer tillämpningsområdet för förordning nr 3, för att kunna fastställa om villkoret för ömsesidighet i den belgiska lagen är tillämpligt.

10 Även om domstolen inte är behörig att inom ramen för detta förfarande bedöma den belgiska lagen, kan den upplysa den nationella domstolen om de tolkningskriterier i gemenskapsrätten som kan vara till ledning för denna vid bedömningen av den ifrågavarande lagens verkan.

11 Enligt artikel 1 b i förordning nr 3 är den förordningen tillämpning på all lagstiftning i medlemsstaterna i fråga om de "system och grenar för social trygghet" som avses i artikel 2.1 och 2.2.

12 Enligt artikel 2.3 är förordningen däremot inte tillämplig i fråga om "social eller medicinsk hjälp".

13 Även om det med hänsyn till förordningens tillämpning kan tyckas önskvärt att fastställa en klar avgränsning mellan lagstiftningen i fråga om social trygghet och den om hjälp, går det inte att bortse från den eventualiteten att vissa lagar, på grund av sin begränsade personkrets, sitt syfte och formerna för sin tillämpning, samtidigt står nära båda de angivna kategorierna och således undandrar sig varje övergripande klassificering.

14 En lagstiftning om garanterad inkomst står visserligen genom vissa särdrag nära social hjälp – särskilt då den fastställer att behov skall utgöra ett grundläggande kriterium för tillämpning och bortser från varje krav i fråga om perioder av förvärvsverksamhet, anslutning eller erlagda avgifter. Denna lagstiftning närmar sig dock social trygghet om den bortser från den individuella bedömning som är karaktäristisk för social hjälp och ger mottagarna en bestämd rättslig ställning som berättigar till en förmån som motsvarar ålderspension enligt artikel 2 i förordning nr 3.

15 Med hänsyn till den vida definitionen av mottagarkretsen fyller en sådan lagstiftning i själva verket en dubbel funktion, dels genom att säkerställa en minimiinkomst för personer som helt står utanför systemet för social trygghet, dels genom att säkerställa en kompletterande inkomst för mottagare av otillräckliga sociala trygghetsförmåner.

16 Enligt artikel 2.1 c i förordning nr 3 är den förordningen tillämplig i fråga om alla "förmåner vid ålderdom".

17 Enligt artikel 1 s i samma förordning skall "förmåner" ges en mycket extensiv tolkning och avse alla pensioner, inbegripet sådana som utbetalas genom offentliga medel samt alla höjningar, uppskrivningsbidrag och tilläggsbidrag.

18 I fråga om en arbetstagare eller därmed likställd person, som har utövat perioder av förvärvsverksamhet i en medlemsstat, är bosatt där och har rätt till pension där, skall således de lagar som säkerställer samtliga äldre invånares lagstadgade rätt till en minimipension i fråga om dessa arbetstagare anses hänföra sig till området för den sociala trygghet som avses i artikel 51 i fördraget och till det regelverk som fastställts för tillämpning av denna bestämmelse, även om dessa lagar eventuellt inte kan bedömas på detta sätt i fråga om andra kategorier av mottagare.

19 Vad gäller en sådan arbetstagare kan man således inte åberopa avsaknaden av ett avtal om ömsesidighet, eftersom ett sådant villkor är oförenligt med den bestämmelse om likabehandling, som är en av de grundläggande principerna för gemenskapsrätten och som i fråga om detta område fastställs i artikel 8 i förordning nr 3.

20 De svårigheter som tillämpningen av övergripande system för socialt skydd, som är utformade för en hel befolkning på grundval av villkor om nationalitet och bosättning, kan medföra i fråga om gemenskapsrätten ligger i själva systemens natur, då de avser att samtidigt skydda arbetstagare som i denna egenskap omfattas av den sociala tryggheten och personer som inte omfattas av denna.

21 Även om dessa svårigheter i sin helhet endast kan lösas genom ett rättsligt ingripande av gemenskapen kan denna omständighet dock inte inskränka domstolarnas rätt och skyldighet att säkerställa skyddet för migrerande arbetstagare i samtliga fall där det låter sig göra med beaktande av principerna för gemenskapens sociala lagstiftning och utan att därigenom verka störande på den ifrågavarande nationella lagstiftningen.

22 Detta är åtminstone fallet varje gång som en arbetstagare eller därmed likställd person enligt förordning nr 3 genom en tidigare utövad förvärvsverksamhet redan omfattas av det sociala trygghetssystemet i den medlemsstat vars lagstiftning om en garanterad minimiinkomst för äldre personer åberopas.

23 Med hänsyn till vad som sagts ovan är det inte nödvändigt att pröva den första frågan från Tribunal du travail.

**Rättegångskostnader**

24 De kostnader som förorsakats Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla.

25 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid Tribunal de travail i Bryssel utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

I målet har domstolen

beaktat rättegångshandlingarna,

hört referentens rapport,

hört de muntliga yttrandena från den belgiska staten, den italienska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission,

hört generaladvokatens förslag till avgörande,

beaktat Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artiklarna 7, 49, 51 och 177 i detta,

beaktat rådets förordning nr 3 om social trygghet för migrerande arbetstagare, särskilt artiklarna 1, 2 och 8 i denna,

beaktat protokollet om stadgan för Europeiska ekonomiska gemenskapens domstol, särskilt artikel 20 i detta, och

beaktat rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas domstol.

Mot den bakgrunden och på ovan angivna grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående de frågor som genom beslut av den 16 december 1971 fört vidare av Tribunal du travail i Bryssel (elfte avdelningen) - följande dom:

1) **Den "garanterade inkomst" som beviljas enligt en medlemsstats allmänna lagstiftning och säkerställer en rätt till minimipension för äldre personer som är bosatta i den staten, skall i fråga om arbetstagare eller därmed likställda personer enligt förordning nr 3, vilka i den staten har rätt till pension, anses utgöra en "förmån vid ålderdom" enligt artikel 2.1 c i förordning nr 3.**

2) **Utbetalning av en sådan förmån till en utländsk arbetstagare som uppfyller dessa villkor kan inte göras beroende av ett avtal om ömsesidighet med den medlemsstat i vilken arbetstagaren är medborgare.**

Lecourt Mertens de Wilmars

Donner Monaco Pescatore

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 22 juni 1972.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

R. Lecourt
Ordförande